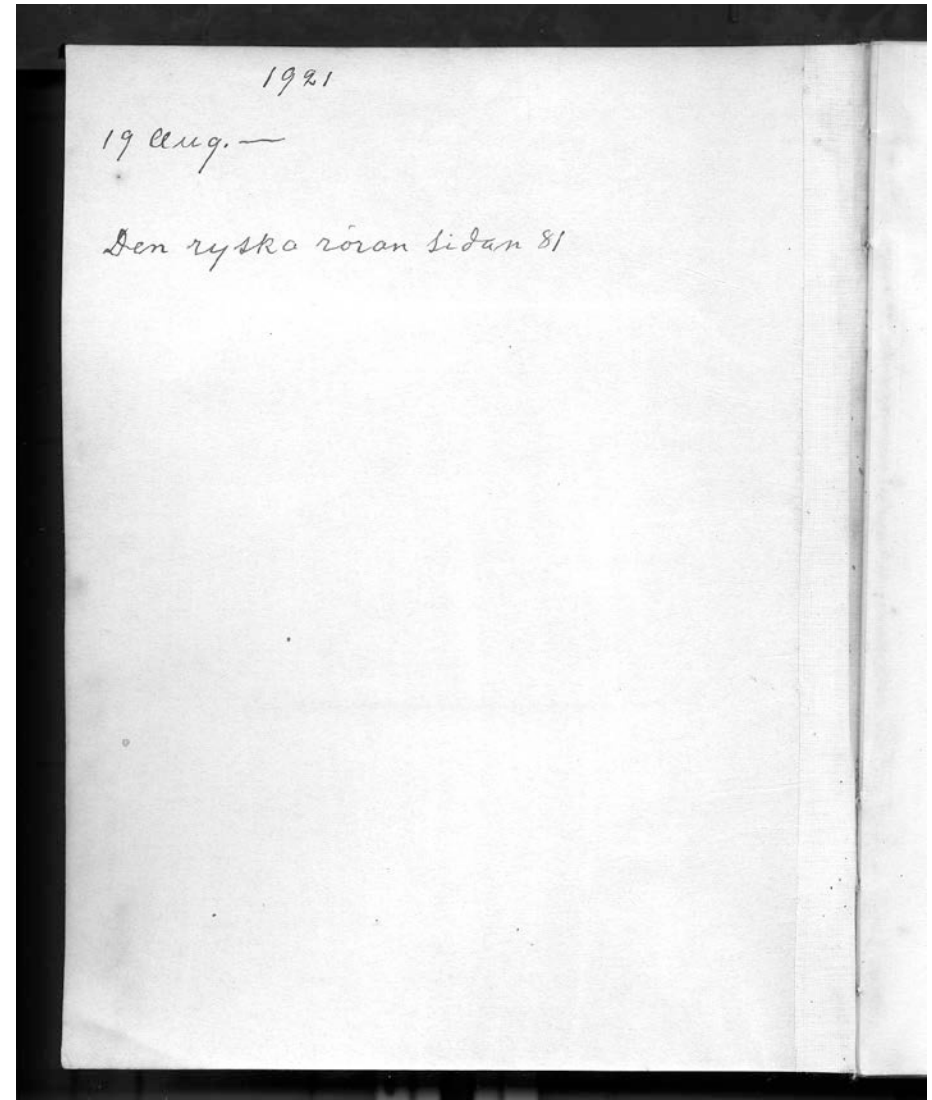
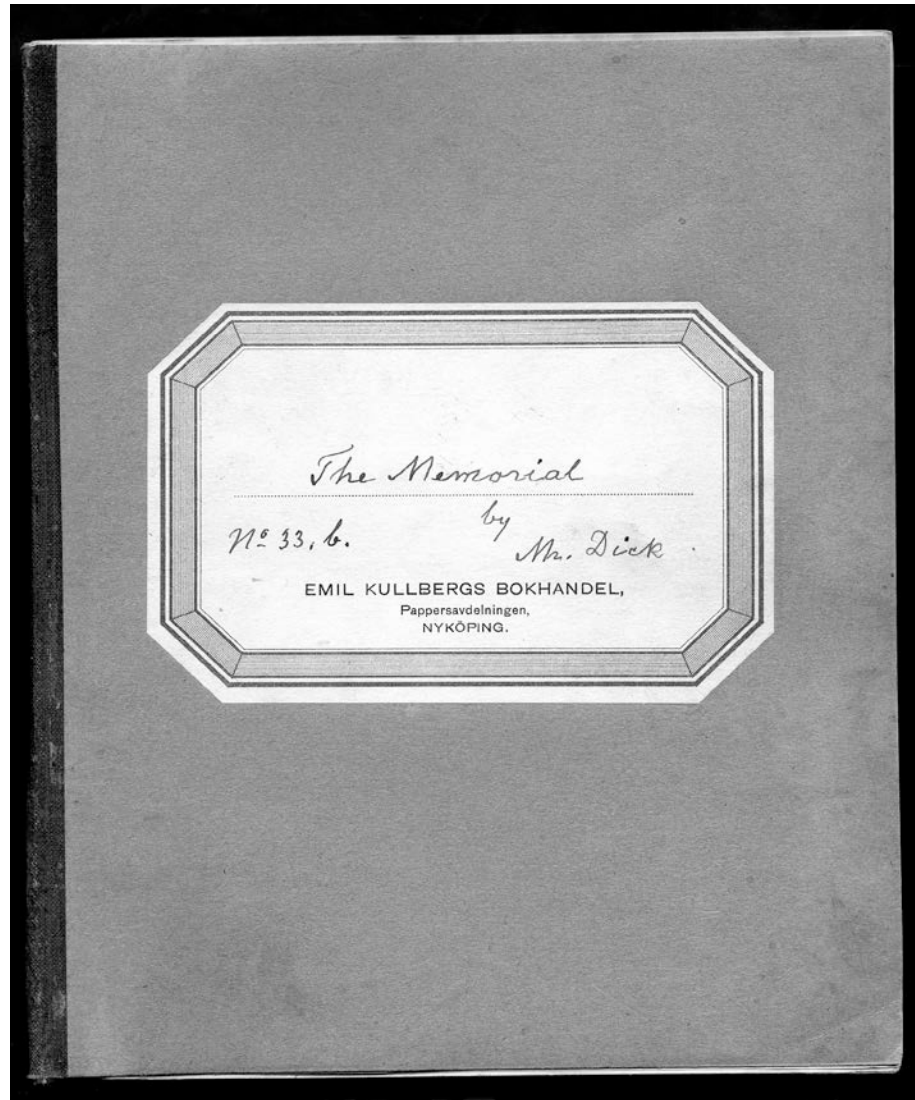

The Memorial by Mr Dick nr 33b.

The Memorial by Mr Dick nr 33b.

ej kunna uppskatta – tankearbete – va ä de för smörja?) –
Hvarför skola de inte ha full (men inte oskäligen) ersättning.

- Men hur stämmer det med vanlig socialistisk uppfattning?

- Bah! När jag var tjugu år var jag Marxist. Jag är nu 50 år och har lärt af lifvet. Jag är ingen politiker – jag struntar i politiken – men kapitalister måste finnas.

- Då komma vi ju aldrig fram till vart gemensamma mål?

- Nää, men det är heller inte nödigt

Internationella sjömansunionens sekreterare tömde leende sin grogg och stegade därpå med minen hos en segrare ut ur salen, lämnande den i djupt begrundande försjunkna interviewaren ensam kvar med sitt tomma glas .

(Märkligt att F.D Politiken in extenso återgifvit denna intressanta interview – tycker mig se minen på den lilla unghinken der han satt utan att våga opponer sig mot en så'n storpamp som Internationella sjömansunionens sekreterare).

Under den interparlamentariska unionens första sammanträde den 16 Augusti inleddes förhandlingarna af lord Weardale med ett resolutionsförslag att konferensen "hälsar med sina bästa välönskningar tillkomsten af Nationernas förbund, som den med full rätt betraktar såsom ett viktigt resultat af Unionens oafårliga ansträngningar under en lång följd af år i syfte att organisera världen för fredens upprätthållande". Därtill vill emellertid konferensen framhålla såsom en trängande nödvändighet att förbundet så snart som möjligt erhåller den universella och omfattande karaktär, utan hvilken det ej kan bli i stånd att fylla den höga uppgift är detsamma anförtrodd". Konferensen uttalar vidare den uppfattningen " att den interparlamentariska unionen för närvarande ej kan ägna sig åt ett mera nyttigt och praktiskt arbete än att stödja Nationernas förbund allmänna sträfvanden på det internationella sam-

arbetets område samt dess arbete för fredens bevarande och för en kraftig minskning af rustningarna”, Hvarjämte den uppdrager åt den interparlamentariska byrån att fästa gruppernas uppmärksamhet på lämpliga åtgärder som de skulle söka utverka hos sina parlament och regeringar i syfte att understödja förbundets verksamhet och säkerställa genomförandet af dess resolutioner och önskemål på här ifrågavarande områden.^{x)}

Under sammanträdet, yttrade Tysklands för detta rikskansler Herman Müller, samme man som hade den fruktansvärda plikten att representera sitt folk i Versailles och sätta sin signatur på fredsfördraget:

Vi tyska socialdemokrater äro beredda att pröfva hvarje väg och ge vår anslutning till hvarje förslag hvarigenom det finns någon utsikt att nå fram till målet, som måste vara att få bort krigets förbannelse från mänskligheten. Tyskland är ingen militär-

x) Lord Weardales tal har omnämnts i förra häftet sid 68

makt längre, och man skall kanske på sina håll säga att det är lätt för den redan afväpnade att kräfva armèernas och flottornas ställande på afskrifning. Det är emellertid icke blott vårt förstånd, utan också vårt hjärta som är med då vi höja vår röst mot kriget och krigets verktyg. Hvem skulle väl för öfrigt vara bättre skickad än vi att vittna om militärismens elände.

Ledaren af den Italienska interparlamentariska gruppen Senator Ferraris yttrade bland annat:

”Det närmaste målet för den interparlamentariska unionen måste vara afväpningen, internationella rättslagar och en internationell högsta domstol. Folkens krafter måste nu inriktas på freden och på återuppbyggandet efter krigets förödande härjningar. – Hvarje nation måste energiskt arbeta på att för sin del hela krigets sår, men samarbetet nationerna emellan är lika nödvändigt. För att säkra

freden måste internationell rätt bli gällande. För att upphjälpa ekonomien är samarbete beträffande valutafrågornas ordnande oundgängligt.

Nationernas förbund är, enligt min (Ferraris) mening, det enda goda som det olyckliga kriget fört med sig (nå än junker och kaiserismens störtande? – och stäkandet af den tyska andan som skulle påtvingas världen?) och trots alla de svagheter, med hvilket förbundet ännu såsom helt ungt är behäftadt, har det dock redan verkat godt.

Från Paris meddelas den 17 Augusti att Petit Parisien har inledt en kampanj för Nationernas förbund, som förklaras gagna den politiska stabiliteten och berömmas som en öfverregering, bestämd att reglera meningsskiljaktigheterna mellan nationerna. Tidningen önskar att förbundet hade en väpnad styrka. Detta är en djärf kampanj, som försöker omstämman allmänna meningar, hvilken med en belgisk tidnings ord betraktar Nationernas förbund helt

enkelt som en britisk dominion.

På Lloyd-Georges försäkran att Frankrikes trygghet är försäkrad genom den tyska afväpningen, svarar pressen att general Nollet anser att denna trygghet endast varar i fem år. Caillaux's politik börjar bli rehabiliterad inför allmänna opinionen Le journal förklarar att Tyskland alltjämt bygger dieselmotor som med en obetydlig andring kunna användas i undervattensbåtar i händelse af krig. Artikala slutar med följande ord: Vi hoppas att Briand snart skall få tillfälle att skingra dunklet kring en del punkter, som hans engelska kollega framhållit i sitt tal. Lloyd-Georg yttrade, att han icke brydde sig om hvad man sa de om Tysklands rustningar. Han var öfvertygad om att det var omöjligt för ett land att i hemlighet företaga några större rustningar (åtminstone torde det bli lite kinkigt att bygga ett eller annat hundratal stora undervattensbåtar utan att någon får nys om det – ej håller

The Memorial by Mr Dick nr 33b.

går det bra att jobba ihop groft artilleri på hemliga laboratorier.)

I en essay öfver Sveriges moderna litteratur skrifver Torsten Fogelqvist under rubrik: "Books litterära tidsmålning" blad annat:

"Karaktärisktiken af Wirsèn är kritiskt sämre utan att vara förgiftad och godtköpselak. Wirsèns lyriska temperament, litterära bildning och obestriddliga krigarniod erkännes. Men kritikerns blick är också öppen för allt det hos Wirsèn som gränsar till Jenny Nyström – Stopendal; det bristande sinnet för det kärftva och sanningskära, de sociala salongs fördomarna den kristliga mjäkigheten och benägenheten att lösa tidsproblemen med "en versstump och en syrenkvist". (bra) Book framhåller också bristerna i Wersèns konservatism: öfverskattandet af de bestående förmesna och förblandning af historiskt gifva företeelser och eviga idèer. En viss grad af sanning ligger också i påståendet att Wirsèns svåraste kritikermisstag voro "de loford han slösade på beskedlig

harmonisk efterklang. Fröding kallar människorna bröder i onskans flod.

Då en journalist frågade Briand hvad han tyckte om Lloyd-Georges sista tal (se första häftet) sade han: "jag anser att det viktigaste partiet af talet är det som Lloyd-George med sin vanliga vältalighet ägnade åt enigheten mellan de allierade. Den Schlesiska frågan har medfört en öfvergående konflikt, som då den en gång lösts, och detta blir snart, icke dess mindre skall låta enigheten kvarstå. Det är nödvändigt att upprätthålla intimt samförstånd för att ge Europa den jämvikt och stabilitet som är oundgänglig för världsfreden.

Under interparlamentariska unionens sammanträde den 17de Augusti yttrade sig Signor Ferrari bland annat

--- Bör det nuvarande Nationernas förbund ersättas af någon annan organisation? Denna fråga är utomordentligt svårlöst. Innan man förstör något

The Memorial by Mr Dick nr 33b.

bör man klart och tydligt se hvad man vill bygga i stället. Nationernas förbund är ett storartadt resultat af vår samtids sträfvanden. Förbundet är också vår förhoppning för framtidens fred. Det är omöjligt att afskilja politiken från staternas sträfvanden, men Nationernas förbund och särskildt dess råd söker att mera stödja sig på rättvisans än på politikens principer. Nationernas förbund bör vara en organisation för rätt och rättvisa och icke ett politiskt verktyg --- Det vore med tillfredsställelse talaren konstaterat att mr Robinsons (U.S. A) individuella syn på denna sak är densamma som de europeiska ledamöternas. Vi ha alla ett gemensamt mål, nämligen att aflägsna alla hotande krigsfaror. Jag hoppas att den Amerikanska delegationer skall kunna antaga de resolutioner som framlagts för konferensen och att den efter återkomst till sitt hemland skall kunna utöfva ett förmedlingsarbete mellan sitt lands president, regering

och folk, samt att man i en nära framtid skulle få hälsa Nationernas förbund som en sammanslutning af universiell karaktär.

Henry Fords (automobilkungens) våldsamma försök att nedbringa lefnadskostnaderna, bland annat genom att nedsätta järnvägsfrakterna, har vållat en oerhörd upphetsning vid Wallstreet, där finanskungarna förklara att de skola ruinera honom fullständigt om han fortsätter. Ford har svarat, att han kommer att köpa aktiemajoriteten i sina motståndares järnvägar och därigenom tvinga dem att sätta ned sina pris.

I detta sammanhang kan nämnas Fords bidrag till kampen mot de höga lifsmedelsprisen. Han sålde till sina arbetare (många tusen) mjöl till mycket lågt pris, hvarför dessa icke köpte något mjöl i Detroits affärer (alldeles som jag säljer kaffe här i Vrena – Till dags dato har jag väl lurat våra snikna handlingsmän

på minst 400 kronor som de eljest skulle roffat åt sig i illegitim förtjänst – de mörda mig nog hvad det lider. – I mina fantasier är jag emellanåt ett finansiellt snille, som tack vare sin duglighet och sina milliarder lyckas sätta hela Sveriges affärsskojare på porssline.) London den 18de Augusti i så Lloyd-George idag inför underhuset gjorde en återblick på imperiekonferensens resultat, uppe höll han sig särskildt vid den engelsk-japanska alliansen och Stilla-hafs problemet. Han förklarade sig icke kunna inse, hvarför det skulle vara omöjligt att bibehålla vänskapen med Japan och Amerika beträffande Stilla-hafsproblemet, så skulle en stor sak därmed ha uträttats, hvilken skulle bli en garanti att göra afrustningskonferensen till en

succés vore att först och främst åstadkomma samförstånd beträffande Stilla-hafsfrågorna.

(Då man öfvergår från den Oberschlesiska häkkitteln^{x)} känns det som då man från en trång, med farliga grund uppfylld flod, kommit ut på det vida, låt vara upprörda hafvet.)

På interparlamentariska konferensen i Stockholm uttalade japanen Tanaka sin tillfredsställelse öfver att interparlamentariska unionen återupptagit sitt arbete. Han förklarade att Washingtonkonferensen och Nationernas förbund äro två faktorer af stor betydelse, hvilka gifva anledning till de bästa förhoppningar. Talaren försäkrade, att japans folk^{xx)} innerligt önskar att afrustningen så snart som möjligt måtte komma till stånd. Nu gäller det icke längre regeringarna utan folken (äfvén i Japan^{o)}) Talaren anförde en del

^{xx)} Folket ja, men regeringen?

^{x)} till Fjärran Östern (vackert namn, tilltalar fantasier – liksom "Atlanten ^{o)}) Sid 18

siffror för att visa att folken (i främsta rummet Japan) digna under rustningsbördorna. Han uttalade till sist en varm önskan om framgång för Washingtonkonferensen.

På förslag af Amerikanaren mr. Walsh har interparlamentariska konferensen enhälligt beslutat att afgifva följande utlåtande:

”Med hänsyn därtill att en konferens, sammankallad af Förenta Staternas president, kommer att samlas i Washington för att diskutera frågan om begränsning härmed stående frågor, uppmanas medlemmarna af den Interparlamentariska unionen enträget att inom sina respektiva länder genom alla till stånd en god vilja att ömsesidigt göra sådana förnuftiga medgifvanden som äro nödvändiga för att erhålla ett lyckligt resultat af konferensen. Hvarje rättvist och väl afvägdt förslag som af konferensen framlägges på basis af överläggningarna angående

begränsning af nationernas rustningar, bör med ständigt och ihärdigt intresse följas af de interparlamentariska grupperna på det att samma förslag också måtte antagas af de respektiva ländernas regeringar.”

Lord Weardale yttrade att tack vare ”våra goda vänner, Amerikanarnas^{x)} goda vilja (lifliga applåder)det varit möjligt att få till stånd en resolution som ingen oss de lifligaste förhoppningar om Förenta Staternas eventuella och effektiva medverkan.

Robinson, Förenta Staterna var nog lycklig att kunna förklara att denna af rådet accepterade resolution också enhälligt antagits af den amerikanska delegationen.

Från Berlins telegraferas den 18 Augusti:

Vid Berlins statsfullmäktiges sammanträde i dag kom det till slagsmålsscener vid debatten angående magistratens förslag att bevilja 100 000 mark (pappersmark = 5 600 kr.?) till de nödlidande i Sovjet-Ryssland

x) Amerikan – Amerikanare?

The Memorial by Mr Dick nr 33b.

En tysknationell talare betecknade det som en fräckhet utan like att i ett tyskt rådhus träda i bräschen för Rysslands kommunistiska "Schweinewirtschaft" (åsna, jag ser dig för mig – jämför den gör krigsförbrytelser anklagade sergeantens porträtt i ett föregående memohäfte). Vid detta tal sprungs kommunisterna upp från sina platser. En kommunistisk stadsfullmäktig grep talaren i kragen och slog honom i ansiktet. Framför ordförandeplatsen kom det till handgripligheter mellan kommunister och högerman. --- Mötet uppsköts på 10 minuter (hvarefter slagsmålet fortsattes).

Daily Chronicles korrespondent i Washington telegaferar den 19 Augusti att amerikanska regeringen nu börjat förstå hvilken oerhörd betydelse Washingtonkonferensen kommer att få. I vissa kretsar anser man till och med att den kommer att få större betydelse än Versailleskonferensen ("planetarisk betydelse"). U.S.A:s internationella betydelse^{x)} växer för hvarje månad.

^{x)} betydligt med betydelse

Den öfriga världen ser upp till den stora republiken som till den kommande befriaren. Denna ställning har blifvit klar för Harding. Korrespondenten skrifer som öfverskrift öfver sitt telegram: "Entente cordiale med det britiska imperiet."

Daily chronicle skrifer med anledning af detta telegram i sin ledare: - Den nuvarande kapprustningen mellan Amerika och Japan känna vi, och vi veta äfven af egen erfarenhet hur den kommer att sluta om den icke stoppas i tid. Denna tidpunkt har ännu icke kommit, men den är lätt att uppnå om parterna önska det. England med sin kännedom om japan som allierad och med sina många förbindelser med U.S.A bör kunna verka som medlare. Vi skola göra vårt bästa utan egoistiska motiv(?) Vi skola göra allt hvad vi kunna för att bevara världsfreden och för att slå broar öfver meningsskiljaktigheterna genom öfverenskommelser. Det är bland annat därför Harding inkallat denna konferens

och det är på grundval af dessa principer, som engelska regeringen och dominions antagit inbjudningen.

Amerika kommer mer än någonsin nu behöfva att stå fritt inför världspolitikens skriftande bildgalleri, men detta hindrar icke. Förenta Staterna att uppnå samförstånd med England, Frankrike och Japan för världsfredens bevarande och rustningarnas inskränkande.

Zürich den 19de Augusti. I senaste numret af Finansrevyn meddelas intressanta detaljer er angående bankirhuset Schlegels konkurs. Det är uppenbart att firman sysslat med en del icke justa affärer, då fordringsägare icke bevakat sina fordringar. Bland dessa fordringsägare befinnes sig, anmärkningsvärdt nog, äfven exkejsar Karl. Hans fordran belöper sig till 16 millioner. Pengarna ha smugglats hit från Österrike. Schlegel har på grund af affärens karaktär sökt dölja att kapitalet härstammade från kejsar Karl. Slut-

ligen har firman likväl måst erkänna att exkejsaren tillfört banken 22 millioner och att hans fordran i konkursen uppgår till 16 millioner. Äfven Kejsarens bror, förre ärkehertigen Max har hos Schlegel en fordran på 4 millioner.

(Af ofvanstående framgår att Högst densamme pro primo bedrifvit en storartad kapitalutsmuggling från sitt utarmade fosterland, pro secunda sökt att ockra med detta kapital genom bedrifvande af ljus, skygga affärer och pro tertio ljugit som en dalkarl då han påstod sig icke ha mer att lefva på än omkring 2000 kronen (eller kronor, minns ej hvilket) om året – jämför Hohenzollrarna med deras smugglingar falskdeklarationer, äktenskapskelnader själfmord och, last, but not least, Adlonaffär.)

”Herr Tanakas (Japan) anförande vid den interparlamentariska konferensen är icke ägnadt att rubba den uppfattningen att afrustningsfrågan för de stora

sjömakterna befinner sig i ett svårt läge. På världshafven fortsätter det ödesdiga kapprustandet och det är i närvarande stund icke möjligt att med någon grad af visshet förutsäga att den blifvande Washingtonkonferensen skall nå ett positivt resultat. Afgörandet ligger hos herr Tanakas fosterland (Asiens Preussen). Så förkrossande hårdt som rustningarna till lands och vatten trycka det japanska folket, finnes det alla skäl att tro herr Tanakas förklaring att man där innerligt önskar att afväpningens timme måtte slå så fort som möjligt. Men då han tillägger den något dunkla satsen att det nu "inte gäller regeringarna, utan folken" (se ^{xx)} sidan 12) så skulle man för japans del vilja vända om orden och säga att det just gäller regeringen och icke folket. Så länge Japan styres af en militärkast, på hvars politik folkrepresentationen praktiskt taget saknar inflytande^{x)}, måste det förbli en ganska otacksam uppgift att tala om fred och af-

x) Jämför kejsardömet Tyskland

rustning med den japanska regeringen. Hvad som hittills meddelats om den stämning hvarmed man i Tokio motser Washingtonkonferensen är icke ägnadt att ge någon resonans åt den japanska parlamentariskens förhoppningsfulla uttalanden vid den interparlamentariska unionens konferens. Men han har rätt deri, att presidenten Hardings initiativ måste hälsas med den största tillfredsställelse: om öfverhuvud något skall kunna uträttas för begränsning af de rustningar som för närvarande utgöra det enda verkliga hotet mot världsfreden, så måste det ske genom Amerikas och Englands förenade ansträngningar att förmå Japan till en uppgörelse vid konferensen i Washington.

(Hur vore det om Amerika och England fortsatte med sina maritima rustningar tills det notoriskt mycket fattiga Japan, som naturligtvis skulle göra detsamma, fick slå vantarna i bordet – det blefve ett dyrt nöje dock icke så dyrt som ett krig).

En dam som reser land och rike ikring för att med tillhjälp af storartad kafferep agitera bland valkvinnorna, lär ha utvalts till denna ansvarsfulla post emedan hon visat sig äga en framstående förmåga att sköta höns.

Enligt ett privat telegram till en härvarande legation påstås med bestämdhet i Londons politiska kretsar att Lloyd skall ha för afsikt att föreslå den irländska frågans hänskjutande till folkförbundsrådet, som skulle fälla afgörande.

Meddelandet härom har redan utsändts till de olika i folkförbundet upptagna Staternas representanter (ett utmärkt schackdrag om Lloyd-George är bomsäker på hur Folkförbundets dom kommer att lyda – och det har han nog under hand tagit reda på – undras hvad De Valera skall svara).

Om den interparlamentariska konferensens facit säger dess generalsekreterare Lange bland annat:

--- De viktigaste spörsmål som konferensen haft till behandling ha gifvet-

vis utgjort de två frågor, som närmast ha samband med Nationernas förbund, nämligen frågan om den interparlamentariska unionens ställning till Nationernas förbund och afrustningsfrågan. I det förstnämnda spörsmålet lyckades det att finna en form, som tillfredsställde såväl den amerikanska som den europeiska uppfattningen. Amerikanerna ha som bekant ställt sig tviflande inför Nationernas förbunds nuvarande form, medan den Europeiska uppfattningen går gällande att den form som nu gifvits Nationernas förbund, äfven om den icke är fullkomlig, dock utgör ett så stort och betydelsefullt framsteg, att man måste bygga på den. Amerikanarnas hållning vid konferensen berättigar oss att tro att det skall bli möjligt att genom vissa jämkningar i förbundsakten vinna äfven Amerikas anslutning till ett gemensamt förbund. Troligt är också att de förändringar som torde bli föreslagna från Amerikansk sida, i flera hänseenden

ändringar som den Amerikanska hänsyftat till gruppen nu sammanfalla med önskemålen hos särskild de mindre Staterna i Europa och Sydamerika.

Sedan man i Kjobenhavn fått klart för sig att prins Gustaf af Danmark är den genialiska teaterpjäsen "I det rette Ojeblik" författare, börjar man misstänka att prins Wilhelm är pappa till ett i Stockholm gifvet skådespel."Den gröna (nånting)^{x)} påminner om då rojalistiskt anlagdt godt folk trodde att den maskerade man som omkring år 1890 på djurgårdscirkus besegrade den jättestarke italienske brottaren Rossi, var H.K.H. kronprins Gustaf, vår nuvarande Konung. Den maskerade kämpan var emellertid för detta hästgardisten och soudenören, sedermera elefantjägaren, der Schwedische Herkules, min goda vän och bror, H – t hvars bekantskap jag hade nöjet göra neri i Cameroon, en dunderkarl, som på min fråga hvarför han icke demaskerade sig efter sin ärorika seger, svarade: "Tordes inte, polisen slog efter mig".

I sitt afskedstal till interparlamentariska unionen yttrade Baron Adelswärd bl.a.

x) sid 72

Kriget har nu, som alltid, medfört fattigdom – andlig och materiell. Världen är fattig, ruinerad. Hvar är välståndet före kriget – det välstånd större än någonsin förut i världshistorien, hvilket hela mänskligheten åtnjöt? Försvunnet. Det återstår oss endast vacklande civilisationer, sänkt lefnadsstandard, ja till och med hungersnöd i stora delar af världen. Sammanstörtandet är så fullständigt att man icke kan hoppas på att vår generation någonsin skall återse den gamla goda tiden.

Orsaken till allt detta - det är kriget, och ändå finns det folk som påstår att vi icke ha anledning att mer än någonsin af all vår kraft bekämpa detta mänsklighetens gissel.

(Jag anför dessa mycket vackra ord för att bli i tillfälle att förklara att äfven vi här i Vrena äro fredsvänner, dock under förutsättning att tysken får revansch och fransman och engelsman klå – sen ska vi med glädje hälsa den eviga freden välkommen).

Högern litar på understöd från kvinnorna vid de kommande valen, emedan dessa böra inse att högerns politik är den enda som kan rädda landet, hemmet och familjen, befrämja folkhälsan, nykterheten, lydnaden för lagarna, vördnaden för kristen lifsåskådning.

(Konstigt att, då högern är så säker på kjortlatygen, den i det allra längsta motsatt sig kvinnorösträttens genomförande).

I högerns valprogram läses:

Stärkande af hem och härd (hur fan ska riksdagen åstadkomma detta?) Fostran till sedlig kraft. Kristen domsundervisning i skolorna. Kyrkans bevarande, Sveriges folk ett kristet folk (den gubben går inte – för sent påtänkt. Sverige har afkristnats af våra dogmtrogna präster)

Från Berlin meddelas den 21 Augusti:

Enligt telegram från Genève till Deutsche Allgemeine Zeitung ha därvarande folkförbundskretsar från Rom erfarit att Italien vid den stundande förbundsförsamlingen

tänker föreslå väsentliga ändringar i folkförbundets organisation. Det uppgifves att de italienska delegerandena i händelse af dessa förslag afslås skola följa Argentinas exempel och dra sig tillbaka ur folkförbundsförsamlingen (telegrammets sista del torde tariffva bekräftelse).

”För den som vill tänka en smula torde det snart bli uppenbart att det är bra orimligt, för att inte säga löjligt, att på fullt allvar söka göra de två föregående vänsterregeringarna ansvariga för den ekonomiska katastrof som måste bli en gifven följd af den oerhörda utarmningen genom världskriget^{x)}

Det är också något naivt att för vårt vidkommande som ofelbart botemedel mot denna depression tillråda en tullförhöjning som i stor utsträckning skulle fastlåsa de abnormt höga priserna.

xx) de svenska vänsterregeringarna bura skulden till den ekonomiska världskriser.

x)Det vore inte så värst förvånande om högertalarna nu under valmötena påstod att de^{xx)}

Man vill drifva ut ondt med värre.

Berlin den 22 Aug. – General Ludendorff reser för närvarande rundt omkring i Tyskland och håller tal och låter sig hyllas vid nationella och soldatföreningars sammanträden samt vid faninvigningar. Vid en generalappel, som förra 8de lifgrenadjärregimentet i går höll i Frankfurt an der Oder, höll Ludendorff ett anförande hvori han bland annat yttrade: Ingen ansvarig tysk har velat kriget (!!!)^{x)} och jag vill här, där jag för första gången sedan kriget talar till soldater, betona, att under hela kriget var fred (n.b. tysk fred, med bland annat ockupation af belgiska och franska fästningar) med fienden absolut omöjlig, emedan han ville Tysklands tillintetgörelse. Vi voro hvarje ögonblick redo till fred (se parentesens ofvan). Äfven om olyckan (på grund af vår dumhet) trätt i den förra lyckans spår, därför att vi icke voro eniga (skyll på svagdrickat), så ha vi dock icke

x) Till en viss grad har Ludendorff, Kejsaren och några statsmän^{xx)} voro, enligt Tirpitz – och Czernin? – icke fullt ansvariga för sina handlingar xx) Ludendorff inbegripen

blifvit vanhedrade. Vi bekänna att vi sätta vårt lif till vårt förflutna (!) och tänka och lita på de högsta krigsherrarna af huset Hohenzollern, (hvad heter den sedliga förvillelsen som består i att njuta af att förnedra sig, någonting i stil med kopromani) (Ludvig XV spelade ju under namnet la France betjent till Madame Dubarry). Troget hålla vi fast vid vårt gamla land (i förhoppning att åter få topprida det). Därför må vi sluta oss tillsammans och skapa en stark truppstyrka (åtföljd af omedelbar inmarsch i Ruhr), och bjuda den inre fienden (det tyska folkets majoritet) spetsen

Som protest mot generalens uppträdande och mot de reaktionära sträfvandena anordnade arbetarna flera stora demonstrationståg. De intogo en hotande hållning och general Ludendorff ansåg sig för sin personliga säkerhet behöfva begära polishjälp.(!)

På flera andra ställen i Tyskland ha soldater och reaktionära föreningar

anordnat demonstrationer, mot hvilka arbetarna inskridit. Utanför Magdeburg kom det till en allvarlig sammanstötning med revolverskott hvarvid flera personer sårades.

The Times skrifver i en ledande artikel om afrustningskonferensen i Washington:

--- Likaväl som Ryssland nu utgör ett hinder för freden i Europa, betyder Kinas inre ställning ett hinder för freden i Östern. Utöfver den öppna dörrrens politik har England icke fört någon särskild politik mot Kina. Däremot är det nödvändigt att England på Washingtonkonferensen såsom allierad med Japan och god vän med U.S. A intar en hållning som möjliggör en kompromiss.--- Naturligtvis har Japan särskilda intressen i synnerhet i Mandsjuriet, på grund af de kulturella band som förena de både länderna. Utnyttjandet af dessa intressen skall, om de användas klokt bli af afgörande betydelse både för Kina och Japan. En sådan politik skall, om den den i Washington stödes af England vara ytterst värdefull.

Allt under det att lite hvarstans i landet streiker pågå vid nödhjälpsarbeten (som startats för att lindra den värsta nöden) har en resolution antagits å kommunistmötet i Stockholm den 18de Augusti hvari kräfvets "i första hand" lön vid nödhjälpsarbeten fullt täcker lefnadskostnaderna, arbetsunderstöd, fullt motsvarande vederbörande orts lefnadskostnader. (Det vill säga ungefär lika mycket som vid vanligt arbete) rätt till arbete och understöd för alla arbetare, samt industriens socialisering och återknytande af förbindelserna med sovjetryssland.

I den röda fackföreningsinternationalens upprop säges bl. a.

"Vi motsätta oss hvarje sänkning af lönerna, äfven om prisen å förbrukningsartiklar skulle falla. De arbetslösa, såväl som de ännu icke från arbetsplatserna utkastade må på inga villkor nöja sig med de smulor som erbjudas dem. Arbetslönerna få icke sättas ned och arbetslöshets-

understödet må bli lika högt som den fulla lönen. Kriget har visserligen minskat världsförrådet men människornas behof ha växt” (detta är rent af sublimt i sin naiva fräckhet).

--- Det kvittar säkerligen de kommunistiska ledarna lika om de arbetslösa få det bättre eller kastar ut i än värre svårigheter. De anse sig nämligen draga vinst både af segrar och nederlag. Segrade, så växer deras auktoritet. Lida de af dem styrda massorna nederlag, så visar detta blott hur tokigt organiseradt det nuvarande samhället är: missnöjet tilltar och vägen banas för den våldsamma omstörtningens politik. De sitta kallt beräknande dessa herrar, hvilka de arbetslösa nu tro sig kunna lita på såsom de bästa hjälparna, och spela med massorna, som om de vore bönder på ett schackbräde, som, om så behöfves utan betänkande kunna offras.

För kommunistledarna är streiken själfändamål, till dess det kapitalistiska

samhället blifvit undergräfdt. Striden är för närvarande det förnämsta, icke segern, ty striden desorganiserar samhället och kallar fram kaos. Hur nu det sedan går med de arbetslösa är för dem en bisak.

(Man får ej heller glömma att herrar kommunistledares hela ekonomiska existens är beroende af att striden fortsätter ju längre dess bättre – om fred slutet blir det slut med sötebrödsdagarna – och makten).

Man har nu beslutat att tilldela den nyss aflidne mördar Peter (af Serbien) titeln ”Den store befriaren”.

Med anledning af en artikel i ”Folket” hvori det liberala partiet kallas ”de viljelösa parti” skrifves:

”Man skulle om det socialdemokratiska partiet kunna säga att det är ”de meningslösa parti”, ty det har i verkligheten icke mer än en mening, som är orealiserbar (och som de förståndiga sossarna med all säkerhet skrinlagt), nämligen den Marxska

teorien, och då denna sålunda icke har något verkligt värde för nutiden,^{x)} är det meningslöst att göra sig bred öfver att partiet i fråga har någon vilja till något verkligt förnuftigt på sidan om de frisinnade (bra).

Då högern nu under valagitationen uppmanar de liberala att deklarerera anslutning till endera fronten, den borgerliga eller den socialistiska, torde det vara nyttigt att betänka hvart en dylik uppdelning följdriktigt måste leda. Det blir till sist en splittring af samhället midt itu, en söndring af nationen i två nationer. Varningen mot de två nationernas politik, som Karl Staaff på sin tid uttalade och som då rörde upp en sådan storm af ovilja hos högern, äger fortfarande, trots i viss mån ändrade villkor, sitt fulla berättigande, ja, den är kanske mer än någonsin på sin plats i detta nu. Det kan ej undgå någon att det parti som framför alla kallar sig nationellt och samhällsbevarande genom sin valagitation oförtrutet arbetar på en tillspetsning af den so-

x) (Ännu mindre för framtiden).

ciala och ekonomiska kampen, som är ägnad att göra klyftan mellan klasserna allt djupare och bredare, samt därmed utsätta folkets inre fred för de största vådor. Symtomatiskt framträder högerns farliga krigspolitik i tendensen att rifva upp de demokratiska reformer som de senaste åren bringats till stånd, att renodla motsättningarna mellan de privilegierade och de egendomslösa, mellan de borgerliga och socialisterna, mellan arbetsgivare och arbetare. Det är i full stil med denna sträfvan när högern ondgör sig öfver de liberalas "svarslöshet i regeringsfrågan och söker afskräcka väljarna att rösta med de frisinnade: "liberala röster äro bara en hjälp åt den socialdemokratiska regimen" heter det. Att högern i sin stridsifver ser särskildt medt på det liberala partiet är inte heller det minsta underligt. Ett mellanparti är ett oting för den som helt simpelt vill ha nationen skuren i två delar, en borgerlig och en icke-borgerlig. En meningsgrupp som

förfäktar fredens och rättens idèer, som arbetar för medling, samförstånd och samhällslugn, blir en nagel i ögat på den hvilens hela håg står till fortsatt knytnäfskamp (ha).

En not från britiska regeringen, som antager inbjudan till afrustningskonferensen har den 22 Augusti anländt till Washington. I noten heter det att britiska regeringen fast och allvarligt hoppas att denna konferens, till hvilken alla de intresserade makterna skola begifva sig i en stämning af förtröstan, vänskap och ömsesidigt samförstånd, måtte leda till genomgripande resultat, som kunna bidra till världens fred och välstånd.

Planen att anlägga ett Stockholmskt Tivoli på Laggårdsgårde torde stranda på att ett dylikt etablissement säkerligen skulle få en skadlig inverkan på de i närheten kasererade lifdragonernas moral (som de små guds englarna måste bibehållas renhjärtade få väl vi andra sukta efter vårt länge efterlängtrade Tivoli).

"If I had time and dared to enter into digressions I would write a chapter about that first pint of porter drunk upon english ground. Ah! How good it is. It is worth while to leave home for a year, just to enjoy that one draught – (Thackeray) Sid. 76

Och här sitter man och pinar i sig skattefritt svagdricka – Oj,oj,oj, - tvi faen.

Om en af oraklet Kjellèn komponerad artikelserie: "Moralens förfall" hvori skuldfrågan afhandlas, skrives bland annat.

"Men lika litet som den allmänna opinionen i Tyskland fattar han hvad som väger tyngst i skuldfrågan: den barbariska krigföringen och den under årtal fullföljda kampen för att kunna avsluta kriget med profit"- uttrycket är Ludendorffs. Först därigenom blef krigsutbrottet inledningen till en materiell och moralisk världskatastrof.

Det är naturligt att tyskarna rygga tillbaka inför den afgrund som skuldfrågan öppnar, och det vore förvisso kort-

synt att som enbart nationalistiskt själfbedrägeri stämpla försöken att omtolka verkligheten på ett sätt som ger tröst i de mörka dagar som det tyska folket nu genomlyser och stärka hoppet om en bättre framtid vunnen genom ett återvaknande af tysk kraft. Men den vetenskapsman som erbjuder sina tjänster för ett sådant ändämål blir en ancilla fidei med illuminatens skumma blick och fanatikerns gallsjuka blekhet.

--- Herr Kjellèn vill intala sina läsare att de allierade med Wilsons punkter "lockat fienden till bortkastande af vapen". Sanningen är att det tyska högerkvarteret tiggde om vapenstillestånd på nåd och onåd^{x)} Det är en dålig karrikatur att framställa general Ludendorff som en fredsdufva med den Wilsonska olivkvisten i näbben^{xx)} – Den sålunda persifflerade skulle själf vara

xx) Den tjurskallen gaf sig med all säkerhet inte förrän allt hopp var ute. – "tanken"

x) Som det var en stor dumhet af de allierade att bevilja

den förste att protestera mot denna mjäkighet, Ludendorff var besegrad af det enkla skälet att de maktresurser som Tyskland förfogade öfver vid slutet af det fjärde krigsåret icke räckte till att hålla stängen mot de allierades öfverlägsna tekniska utrustning och den reservarmè på hvars tillvaro Ludendorff icke trodde förrän den dag den bröt fram emot honom vid Villers Cotterets (jämför general Hoffmanns åsikt om Ludendorff som fältherre).

Under ett högervalmöte i Lund, där lokalprofeterna uttalade sina hjärtan mening, yttrade en kandidat under lifligt befall att " Nationernas förbund vore en enda stor humbug och kvinnorepresentanten erinrade kvinnorna om den bedräfliga kommissions och ransoneringstiden som skulle komma åter ifall man ej röstade höger. För öfrigt spelades på försvars och tullsträngarna och ådagalades ett särskildt intresse för hästafveln^{x)} – ett nytt ämne för den politiska

x) man var ju i Skaune.

diskussionen. Så nu vet skauningarna hur de få det om högern får sin vilja fram.

Från Berlin telegraferas den 26te Aug: I närheten af Griesbach i Baden har man i dag funnit Erzberger dödad, genomborrad af 12 revolverkulor.

Erzberger uppehöll sig sedan någon tid tillsammans med sin familj i Griesbach där han genomgick en kur. I förmiddags hade han tillsammans med riksdagsmannen Diez förtagit en längre spatsertur. De båda herrarna hade hunnit i närheten af Alexanderskansen vid Kniebis då de mötte tvänne unga män som intogo en mycket hotande hållning mot dem, hvarför de sökte fly undan. De båda främlingarna förföljde emellertid Erzberger, som de dödligt sårade med flera revolverkott i hufvudet och bröstet. Äfven Diez blef sårad.

Den energiska polisundersökning som omedelbart igångsattes kunde snart nog konstatera att det icke kunde bli

tal om något rånmord^{x)}. De många skotten mot Erzberger tyda på att det är en fanatiker som föröfvat dådet.

I alltyska kretsar har sedan någon tid förts en häftig kampanj mot Erzberger, som betecknats som den egentliga upphofsmanen till kabinettet Wirthes politik. Man visste att han förberedde sitt återvändande till det offentliga lifvet (i hvilket han dabbat sig genom falskdeklaration, liksom Willy) hvilket man till hvarje pris ville förhindra.

Man anser att mordet måste ses mot bakgrunden af den för hvarje dag alltmer tillspetsade situationen i Tyskland och händelsen bidrager till att öka den rådande pessimismen. Man antar att mördarna äro ett par förblindade fanatiker, uppgviglade af den hänsynslösa propaganda som utvecklats från nationalistisk sida under den senaste tiden. Så såg det ju också ut för ett år sedan då det första attentatet föröfvades mot den nu mördade

x) (Hvarför icke plundra liket för att föra polisen på villospår?)

”Detta politiska mord får en särskildt politisk betydelse, därför att det var Erzberger, den man som reaktionen i Tyskland hatade mer än någon annan. Erzberger, mannen som hade så stor del i att fredsfördraget i Versailles blef undertecknad, var för reaktionen symbolen af republikens uselhet samt för den nya regimen och den nya andan i stora kretser i Tyskland. I hvarje fall kommer mordet på Erzberger att bli betraktadt som ännu ett resultat af den kamp som reaktionen har fört mot republiken. Mordet hade icke kunnat komma på en olämpligare tidpunkt. Det kan icke döljas, att Tyskland befinner sig på tröskeln till en kris och den glänsande fasad de tusentals turisterna denna sommar sett, kan icke längre undanskymma detta faktum. Tyska riket står inför strider, hvilkas omfång icke kan bedömas, men som skola bli hårda och obarmhjärtiga, först och främst därför att det gäller det dagliga brödet.

Allvarligast är dock situationen i Bayern där det, sedan kommunistoro-

ligheterna kväfdes, har suttit en konservativ regering som borde vara otänkbar i republiken Tyskland. Arbetarna ha nu omsider beslutat en aktion mot den reaktionära regeringen och det ocker med lifsmedel, som utvecklats under dess beskydd.

Till i kväll ha stora demonstrationer utlysts i München mot hunger och dyrtid Bayerska regeringen motser dessa demonstrationer med onda aningar och är förberedd på, att arbetarna i kväll skola företaga en statskupp i Bayern, afsätta regeringen och taga makten. Och när demonstrationerna i kväll efter arbetstidens slut taga sin början, kommer äfven meddelandet om mordet på Erzberger, troligen utfört af reaktionära, fanatiska studenter eller officerare. Detta mord, som naturligtvis ingen vill taga på sitt ansvar kommer af massorna att betraktas som en ny hämndeakt från reaktionens sida.

Polisspresidenten i München kungör i en proklamation som anslagits i alla gathörn, att det väntade försöket

till statskupp kommer att slås ned med alla till buds stående medel och att regeringen har till sitt förfogande väldisciplinerade polistruppen och väldisciplinerade^{x)} militära styrkor; som i afton tilldelats skarpa patroner.

Att arbetardemonstranterna beslutat sätta hårdt mot hårdt framgår af demonstrationernas ledares i går hållna tal som afslutas med:

--- Jag har erfarit att polispresidenten har mobiliserat sina trupper och lämnat dem ammunition, kulsprutor och pansarautomobiler, men klassmedvetna arbetare låta ej hejda sig af detta. Regeringens vapenmakt kan icke räcka till mot mångtusende arbetare. Efter mötenas slut skola vi sluta oss tillsammans till mäktiga tåg och marschera in mot staden. Vi skola icke gå sprida utan i stora formationer. Huru det senare kommer att utveckla sig kommer hvarje deltagare att själf få se. Hvar och en kan deltaga med sin hustru och sina vuxna barn, men de små barnen och de rädda böra stanna hemma.

x) mycket disciplin

Orsaken till att stämningen i Bayern är till den grad upphetsad, ligger hos v. Rahrs regering, dyrtiden och reaktionens utmanande hållning, hvilken tagit sig uttryck i en mängd demonstrationer i monarkistisk anda där kungahuset hyllats.

I tyska riksdagen, der underrättelsen om mordet slog ned som en bomb yttrade riksdagspresidenten Lobe bland annat:

--- "Jag kan inte frigöra mig från det intrycket att kulorna som aflossades mot Erzberger träffade icke blott honom utan äfven det inre lugnet i Tyskland. Denna händelse kommer att få oberäkneliga följder för vårt olyckliga fädernesland.

Med anledning af bayerska exkonungens namnsdag hade den 26te Augusti ett flertal monarkistiska demonstrationer anordnats i München. Bayeriska folkpartiets ledande organ, Bayerische Courier, yttrade, att ett symtom på de inre krafter som röra sig inom bayerska folket är det orädda åter framträdandet af troheten mot den gamla dynastien.

Vorwärts skrifer att de oupphörliga morderna från reaktionärt håll komma att framkalla verkningar som deras upphofsmän icke tänkt sig. Arbetarna ämna visserligen icke låta locka sig till mordgärningar, men de skola föra den skoningslösaste och mest förbittrade kamp mot högerpartierna, som visserligen offentligt ta afstånd från mördarna men dock gärna se mördarens dolk arbeta. (På ett högermöte helt nyligen skrocka åhörarna: "Slå ihjäl Erzberger")

Den majoritets-socialistiska " Sozialistische korrespondenz" skrifer att de socialdemokratiska arbetarna vänta att deras ledare nu äntligen ta itu med mot revolutionen utan barmhärtighet.

"Erzbergers ovärdeliga historiska förtjänst är att han haft mod att öfverta arvet efter dem som bragt Tyskland i fördärfvet och att avsluta vapenstilleståndet (för hvilket han fördömas af de reaktionära hvilka dessutom påstå att den allmänna förvild-

ningen- trots krigets förädlande inflytande?) – fört med sig. (Erzberger fördömes för det att han avslutade vapenstilleståndet eller rättare, fogade sig i segrarens diktat, och dock hade han af armèledningen fått order att skriva under på hvilka vilkor som hälst (tyskarna blefvo som bekant aldrig besegrade).

Från Paris telegraferas den 27de Augusti. "Mordet på Erzberger har väckt ett kolossalt uppseende i Frankrike - - - pressen är enig om att karakterisera mordet uteslutande som en politisk hämndeakt af nationalisterna^{x)} och tillägga det ingripande betydelse. Det betecknas som en etapp i den nationalistiska reaktionen hvilken hotar Tyskland och Frankrike "Le Matin" erinrar om att mordet på Erzberger är n: 315 (!?) af de politiska mord som de reaktionära begått sedan vapenstilleståndet. Tidningen skrifer: Mord ha

x) Hvarför plundrade dom inte liket? Eller kanske dom just vill ha rabalder?

x) Se sid 40, noten

sedan flera månader varit de tyska militaristernas förnämsta aktionsmedel. Hemliga politiska föreningar ha redan förut upp fört Erzberger på dödslistan.

(På uppgifter om de 315 politiska morderna tillåter mr. Dick sig att tvifla) Sid 49.

Om de politiska följderna af mordet skrifver Berliner Tageblatt:

Ännu är det måhända tid att i elfte timmen mot högers ansvarlösa göranden ställa en sluten moralisk front af alla mellanpartierna. I så fall måste folkpartiet emellertid bekänna färg. Fortsätter det däremot med sin hittillsvarande återhållsamhet, kommer vänstern att alltmer radikaliseras och den senaste tidens inrikespolitiska återuppbyggnadsarbete har varit förgäfvat.

I ententekretsar (i Berlin) är man mycket obehagligt berörd af mordet. Man ser i detta i första rummet ett uttryck för det tyska folkets mentalitet i hvilken ingenting förändrats. Återupplifvandet af

den nationella rörelsen så som den nu senast framträdte vid de fester som anordnats af forna soldater kännetecknar den farliga ståndpunkt hvilken Tyskland intager till de stora framtids frågorna. Kabinettet Wirth synes stå fullständigt hjälplöst inför denna rörelse.

--- ”Som riksförklaringsminister hade Erzberger ytterligare ådragit sig högers förbittring genom sina skatteplaner, hvilka gingo ut på att komma åt kapitalet och låta detta bära sin andel i det tyska rikets fruktansvärda skuldbörda^{x)} Men genom detta sträfvande vann han däremot ett starkt förtroende inom socialdemokratien så att han där stod kanske bättre tillbaks än inom sitt eget parti (centern).

Det är betecknande för det sätt hvar på man bedömer de in och utrikespolitiska följderna af mordet, denna jättedumhet, att markkursen då meddelandet om mor

xx) också Willy fredsvänlig – ”Men deras pengar, kol, järn, olja och bomull (Indien)ska vi ta”

x) Högern hatade honom äfven emedan han redan år 1917 arbetade för fred – i samma vefva var^{xx)}

De omedelbara följderna af mordet äro svåra att förutse, men situationen medger alla möjligheter, och mycket beror på om reaktionen har panna att fortsätta sin provokation och angripa republiken – mycket tyder på att den har det. Man och man emellan dölja de moderata och konservativa icke sin belåtenhet och lättnad öfver att Erzberger är borta (sidan 47) ”Det är det trehundra femtonde mordet som de hemliga militäristiska organisationerna gjort sig skyldiga till sedan vapen stilleståndet. De tyska militäristerna bilda icke ett parti, men en grupp mördare. Hittills ha 309 af de 315 morden förblifvit ostraffade”.

Den ofantliga nedgången i tonnageprisen illustreras bäst af ett meddelande från London i hvilket omtalas att 8 stål ångare, som i fjol betingade ett pris af 1 450 000 pund Sterling, i dagarna försåls på en auktion för tillsammans 266,150 pund (litet öfver en sjättedel af fjolårets pris!

Buden antogos utan reservation. Äfven utlänningar hade rätt att deltaga i auktionen. (Den norska handelsflottan seglade på kort tid (1 år??) in omkring 10 gånger sitt bokförda värde).

Om den reaktionära rörelsen i Tyskland skrifves: - Alla Tysklands olyckor ha tagits till intäkt för våldsamma angrepp mot regeringen och framför allt den republikanska regimen. --- Kampanjen har förts och föres med en hänsynslöshet, som icke tycks sky någonting och det öppet uttalade syftet att restaurera den gamla monarkien och i spetsen för Tyskland sätta huset Hohenzollern med dess följe af mindre världshistoriska dynastier, Wittelsbach, Würtemberg, Zähringen (?) och så vidare, än ned till Reuss och Lippe, sak samma hvad både Ententen och tyska folkets flertal skulle säga.^{x)} Den forne militärdiktatorn Ludendorff,^{xx)} hvars hand man velat spåra

xx) Tysklands onda genius – utan geni

x) En häpnadsväckande sinnesförvirring?

i såväl Kappkuppen som andra mer eller mindre öppna försök i samma riktning, men som alltjämt befinner sig i full och ohindrad verksamhet för sina ideal, har på sistone utvecklats en rent af feberaktig ifver. Vid alla möjliga festligheter, anordnade till minne af militära tilldragelser eller numera upplösta militära korporationer, har han talat till entusiastiska skaror af för detta militära (som nu ha det skäligen skralt ställt) och andra, för hvilka troheten mot de afsatta dynastierna (tyskarnas egentliga fosterlands kärlek) innefattar hela en statsborgares pliktkodex. Och i det starkt monarkistiska Bayern har den gamla konungafamiljen med kung Ludvig i spetsen uppträdt i München och låtit hylla sig af hänförda massor. Tannenbergsminnet^{x)} firas på olika håll under former som ge festligheterna karaktär af hyllningsfester för kejsardömet. Det spökar i alla hörn af riket

--- Utan tvifvel innebär denna reak-

x) Segern öfver de till stor del med knölpåkar beväpnade ryssarna.

tionära rörelse en stor fara för Tyskland. En kupp, vare sig den lyckas eller ej, försämrar alltid oerhördt landets svåra läge, och äfven en kraftig agitation från yttersta högerens sida bedrar till att öka den misstro som på vissa ententehåll alltid finns mot Tyskland och dess regering. Kabinettet Wirth synes nu finna att det är bättre att stämma i bäcken än i ån, och kanske det med den hjälp, karmen öfver lönnmordet på Erzberger inom allmänna opinionen erbjuder, kan göra ett slut på Ludendorffs och hans meningsfränders militärparader och kejsartrogna tal^{x)} Men hvad som förestår från samma håll, sekunderadt af den diametralt motsatta röda falangen, när riksdagen sammanträder, kan regeringen knappast undgå. Riksdagens höstsession torde efter allt att döma, bli ytterligt stormig.

Från London telegraferas d. 28de Aug. att Lloyd-George den 27de Augusti hållit ett tal i Barnsley om irländska frågan hvarvid han kraftigt förde sunda förnuf-

x) Se nästa sida

tets talan. Han förklarade, att Storbritannien höjt sig öfver alla fördomar och föreslagit förut otänkbara villkor, som vunnit hela den civiliserade världens gillande. Storbritannien kunde icke gå med på en separation, hvilken skulle leda till borgerligt krig på Irland (just det – Norra Irland låter ej kujonera sig af det södra). Lloyd-George ansåg, att då irländska folket kommit till insikt om att man erbjudit det verklig frihet, skulle irländarna få klart för sig att deras framtid blir störst om de stå som ett fritt folk inom en fri sammanslutning af fria folk. Sidan 59

(Obs: Sinnfeinarna äro ej med om folkomröstning emedan de veta att de äro i minoritet, ej håller om uppdelning i ett nordligt och ett sydligt Irland, emedan då skulle gå miste om att topprida Ulster)(föregående sida). De konservativa i Potsdam den gamla kejsarstaden, som alltjämt är ett af reaktionens fasta värn hade till den 28de Augusti utlyst en Tannenbergfest, som

dock förbjudits af myndigheterna. Festen hölls likväl i luftskeppshallen (således i en statens byggnad – hvilken slapphet^{x)} från regeringens sida) som noga bevakades af utställda vakter(!) och de angränsande gatorna voro afspärrade af beväpnad polis (regeringen beskyddade således det af densamma förbjudna mötet? Konstigt). Socialisterna och kommunisterna i Potsdam hade kallat sina anhängare till en motdemonstration hvari deltago omkring 40.000 arbetare. Den stora mängden som paraderade med standar och plakat, höll sig absolut lugn, tills ett tåg Tannenbergsmän med svarthvita fanor dök upp, några af arbetarna ville då tränga in i tåget och detta föranledde en af polismännen att skjuta några skarpa skott hvilka bragte mängden till raseri. Den gick fram och ryckte med sig polis och säkerhetstrupp - - - 2 döda och några sårade arbetare.

(Hela denna historia är i högsta grad

x) eller feghet

besynnerlig – ett förbjudet möte af regeringens klarade fiender beskyddas af dess beväpnade polis som skuter skarpt på folket då mötesdeltagarna demonstrativt tåga genom gatorna med upproriska standar!)

Majoritetssocialisterna och de oafhängigas ledningar uppmana till massdemonstrationer i hela riket på eftermiddagen den 31 Augusti. Uppropen mana arbetarna till att sluta upp till en jättedemonstration mot politiska mord och för republiken. Det framhålles att den reaktionära rörelse som nu går genom Tyskland och tar sig uttryck bland annat i talrika faninvigningar, trupparader och Tannenbergsfestligheter^{x)} åsyftar det militära tyranniets återupprättande för att största ett fullständigt värnlöst Tyskland in i ett hopplöst revanschkrig med den till tänderna beväpnade Ententen. Det gäller den unga republikens existens, hvarför man måste stå stark

x) ”festligheter” i det olyckliga Tyskland!

mot den reaktionära underminerande aktionen. – I de oafhängigas upprop framhålles att den reaktionära tidningen Meisbacher Anzeiger är delaktig i mordet på Erzberger genom en artikel som den publicerat under titeln: Wirth und Lump. Denna artikel uppfordrar uppenbart till att skaffa ur vägen rikskanslern och Erzberger. Efter händelserna i dag är det troligt att de planerade demonstrationerna icke komma att aflöpa utan oroligheter.

--- ”Ser man efter enligt hvilka linjer nationalistiska antirevolutionära agitation, som fått sitt senaste uttryck i mordet på Erzberger arbetar, så skall man emellertid finna att fredsvilkorens härdhet i själfva verket spelar en mycket underordnad roll. Det talas visserligen om en fred i öfverensstämmelse med Wilsons 14 punkter, men hvad dessa skulle innebära, omsatta i en konkret

fredsuppgörelse ha tyskarna lika litet som – förmodligen – någon annan människa gjort sig reda för (hear, hear – a propos – hur skulle en så kallad samförståndsfred sett ut?) De Wilsonska punkterna omnämns endast för att göra det möjligt att inför den tyska folkfantasiens framställa landets slagna armèer som obesegrade, oöfvervinnliga. Detta är den antirevolutionära propagandans kärna. Hela det inre läget i Tyskland karaktäriseras af denna omständighet att det är Ludendorff som öppet framträder som den starke mannen och har ledningen af den nationalistiska rörelsen. Det förefaller vara en länge sedan förgången tid då han trodde sig bara lefva i ett tillbakadraget inkognito på den skånska landsbygden. (Han var nog rädd då, liksom det sägs att Maximilian Harden^{x)} är nu) Ludendorff är hjälten och han suckar verkligen

x) Harden är redaktör för "Die Zukunft" ej för "Vorwärts" som jag, åsna, förut sagt

inte öfver de omilda fredsvilkoren. Han bär inte den Wilsonska fredspalmen i händerna. Han lyfter sitt blodiga svärd och befäller allmän mobilisering af det tyska folkets våldsinstinkter. Han vädjar till tyskarnas känsla för krigaräran och manar till samling kring den gamla tyska krigsguden. Det är som ett led i denna militäristiska andaktsöfning (!) de Wilsonska punkterna ingå. För att minnet af de tyska vapnens framgångar skall vara ogrumladt och i tillbörlig grad stimulerande framhålles det tyska nederlaget såsom enbart en följd af de allierades svek: de lockade (de stackars godtrogna^{x)} tyskarna att kasta bort vapnen (till exempel örlogsflotten) genom att lofva dem en fred enligt det Wilsonska programmet. Hela världen vet att den tyska arméledningen icke längre kunde svara för situationen utan med den yttersta våldsamt begärde att

x) bland andra den ädle Ludendorff

regeringen skulle åstadkomma ett vapen stillestånd utan en enda dags dröjsmål. Men detta är nu glömt (otroligt, men helt säkert sant – skulle inte förvåna mig om Willy åter besteg kejsartronen) och den tyska militarismen har aldrig sedan de stora framgångarnas dagar lyst med så blankpolerade pickelhufvor som under de senaste veckorna.

Det är i denna stämning den tyska motrevolutionen arbetar. Hvad som utlöst de senaste nationalistiska utsväfningarna är, betecknande nog, de stora fredsdemonstrationerna den sista Juli. Icke fred, utan krig. En sådan lösen kunde ej lämna kejsar Wilhelms bombasm i överksamhet: hans telegram till de chauvinistiska demonstranterna har gett dem den Hohenzollernska helgelse som de måst undvara sedan öfverste krigsherren afdunstade till Holland (bra) nästa sida

(Sidan 53) Från London meddelas den 28de Augusti att Sinnfeinkabinetet antagit Lloyd-Georges nya inbjudan till

underhandlingar, hvilka skola föras i London. X Sid 68 (föreg. sida) Tyska rikspresidenten har under en interview med en amerikanare förklarat att efter det militära sammanbrottet sågo tyskarna med få undantag räddningen för Tyskland i en demokratisk regering. Det gamla regeringssystemet hade gjort bankrutt och man hoppades därför att Tysklands demokratisering skulle hälsas med bifall. Vapentillståndet afslöts därefter på grundval af Wilsons fjorton punkter men fredsfördraget betydde en stor missräkning (hade man hoppats och slippa ifrån efterräkningen för de mot all både krigs- och mänskliga lagar föröfvade dåden?). Det var den unga tyska republikens stora svårighet. För alla missförhållanden gjordes den republikanska regeringen ansvarig.

(En egendomlig begreppsörvillning denna – sedan Kajserismen störtat fosterlandet i fördärfvet göras de som söka

rädda hvad räddas kan ansvariga för de lidanden som äro en oundviklig följd af katastrofen).

Berlin 29de Augusti: Riksregeringen har utsändt följande uttalande: Sedan längre tid tillbaka är riksregeringen högst bekymrad öfver att den allmänna moralen i Tyskland alltmer och mer råka i förfall, hvilket hotar att skaka rikets grundvalar i en tid då nationen måste sätta in alla krafter för att hela de moraliska sociala och ekonomiska skador som kriget tillfogat. I stället äro otaliga agitatorer i verksamhet för att undergräfvat en saklig politik, språket i den press som stöder^{x)} dessa ödesdigra sträfvanden blir för hvarje dag allt skarpare. Vissa element och grupper (störta allt i kaos för att få tillfälle att komma sig upp på ruinerna – hvad säger Ententen om detta?) och rörelsen får

xx) nystafningen är så misslyckad – inkonsekvent

x)Numera blandar jag ihop gammal och nystafning i ett enda ruskomsnusk – skada att^{xx)}

understöd i vida kretsar. Öppet och i rå form uppmana dessa element till våld mot politiska motståndare, ja, till mord. Tydligen anse rörelsens ledare tiden vara kommen då de icke längre behöfva beslöja sina syften, utan kunna ge dem offentligt till känna. Den tyska regeringen framställes af denna rörelses män som en hop odugliga och svaga politiker, hvilkas undanrödjande är en patriotisk plikt.

-- Fosterlandets betryck gör det till en dubbel plikt att med hård hand gripa in mot denna verksamhet och dess samvetslösa och brottsliga element.

Berliner Tageblatt meddelar att man i parlamentariska kretsar anser situationen utomordentligt allvarlig och har fullt klart för sig att rikspresidentens förordning af den 30de Aug. (diverse ytterst stränga åtgärder) för ögonblicket tillspetsat läget, men i hvarje fall kommer att göra det klarare. Högerpressen betecknar rikspresidentens förordning som

en undantagsförordning mot högerpartierna

Deutsche Allgemeine Zeitung meddelar att rikskansleren Wirth under de senaste dagarna i bref och pr. telefon mottagit hotelser.

(Sidan 80) London 30de Aug. – Kapten Starkey, den enda öfverlevande från ångaren Torrington som den 8 April 1917 sänktes af. U. 55 på höjden af Scillyöarna, hvarvid 39 man omkommo aflade idag inför polisdomstolen vittnesmål rörande tilldragelsen. Domstolsförhandlingarna fördes i samband med en anklagelse för mord mot U.båtskaptenen Wilhelm Werner, som icke arresterats af de tyska myndigheterna.

Engelska regeringens advokat fastslog att Torinton torpederades och bombaderades af U.båtar, hvilken dock icke lyckades sänka fartyget. Starkey befallde sin besättning att gå i lifbåtarna. Werner gaf besättningen på en lifbåt order att stanna kvar på U.båtens däck. Starkey gick ned i U.båtens inre, hvarpå denna

omedelbart gick i undervattensläge, hvarvid sjömännen på däcket drucknade U.båten sänkte därefter andra fartyg och förfor på nu anförda sätt äfven med deras besättningar. Starkey sändes till Tyskland och fick återvända efter krigets slut.

(Detta är med kallt mod begånget mord – hade besättningarna fått stanna i lifbåtarna hade de möjligen blifvit räddade, men herr Capitain zur See Wilhelm Werner ansåg väl att ju fler (civila) engelsmän som ströks med, dess bättre.

”Ju flera engelska kvinnor och barn som skjutas ned (genom luftbombardemang) , dess bättre” – sa våran själasörjare här i Vrena).

”Sjömännen, som alltid lefver bland män, järn och vatten har en underbar vördnad för kvinnor och barn. Men äfven han måste blifva hård äfven mot kvinnor och barn om de tillhöra engelska män. Och hatet ger åt mödrarnas vanmäktiga väntan något som liknar mättnad

Ida Bay-Ed (storpampa och markatta – tvi faen)

(sid. 60) London den 1^{sta} September. – Förhandlingarna på Irland synas ha inträdd i en ny fas. I väl underrättade kretsar antages att till och med de extrema Sinnfeinarna ha uppgifvit tanken på Irlands lösryckande och fullständiga oafhængighet. De största svårigheterna framkallas fortfarande af Ulsterfrågan. Hvarken i London eller Ulster vill man tills vidare tillåta De Valera att uppträda i Ulsters namn.

Från Paris telegraferas den 31^{sta} Aug. att den upphetsade stämningen i Tyskland följes med den största spänning af Parispressen, som trots de tyska förklaringarna att man vidtagit de strängaste åtgärder dock anser att den utgör ett varsel om en strid, som förr eller senare kommer att utbryta mellan republikaner och monarkister i Tyskland. Pressen framhåller att den nuvarande situationen är Tysklands eget fel emedan det tillåtit den gamla regimens anhängare att ostörda bedrifva sitt spel

--- Man framhåller att den mest

effektiva åtgärden mot de reaktionära stämplingarna skulle vara att utvisa de i Tyskland kvarvarande Hohenzollrarna samt de generaler som nu fritt få resa omkring i landet och undergräfvat republikens ställning. Men samtidigt telegraferas Parispressens till Tyskland utsända medarbetare att detta vågar regeringen ej göra. Tidningarna påpeka den stora likheten mellan Tyskland nu och år 1813. Nu, liksom för 100 år sedan finns det hemliga klubbar, som sitta till doms öfver politici. Tidningarna fordra att Frankrike skall göra framställning i Berlin om åtgärder mot "riddarna af det runda bordet", som nu terrorisera det tyska offentliga lifvet. Tyska afväpningen är illusorisk så länge dylika sällskap få existera.

Från den stora organisationen af universitetsmän har det rests kraf på att Frankrike icke skall vika en tum i Oberschlesiska frågan och att det skall fordra kontroll öfver produktionen i de

stora industrierna, särskildt Ruhr för att hindra att någon som hälst tillverkning af krigsmateriell äger rum. En sådan kontroll måste bli permanent och vida mera effektiv än fallet är med den hittillsvarande som utöfvas af ententekommissionerna öfver afväpningen och förstörandet af krigsmaterielen.

(Detta är ord och inga visor – tills vidare dock endast ord)

Som ett annat drag i kommentarerna till oron i Tyskland kan det förtjäna att nämnas, att flera tidningar vända sig mot England, och förklara, att det har en stor del af skulden till den tyska mentaliteten, i det att det ständigt desavouerat de franska statsmännen till förmån för Tyskland. Man frågar ironiskt om Lloyd-George nu börjar förstå orsaken till den franska nervositeten som han intet gjort för att aflägsna grunden till.

Från Cape Town telegraferas den 31 Aug:

Med anledning af general Smuts återkomst från England har en lunch gifvits för honom, hvarvid han höll ett tal angående den politiska situationen. Om irländska frågan yttrade han att ställningen för närvarande är svår, men icke hopplös. En ny atmosfär hade uppstått och en del irländare hade i samtal med Smuts yttrat att en fullständig omkastning i sinnestämningen ägt rum, men andra behöfde ännu öfvertalas. Då passionerna lade sig skulle folket inse att ett verkligt stort steg tagits mot den enda lösningen, nämligen dominions homrule på Irland (Smuts, som tycks vara en helsickes karl kämpade, som bekant mot engelsmännen i deras krig mot boerna, men är nu liksom de öfriga boerna, god medborgare i Greater Britain – en triumf för Englands statskonst).

Schlesiska frågan är, yttrade Smuts vidare, af så stor vikt att världsfredens bestånd just nu är lika fast knutet

The Memorial by Mr Dick nr 33b.

till denna som till Belgiens neutralitet 1914. Ett förhärjande krig kunde ha utbrutit. Därför hade Dominions lagt hela sin inflytande i vågskålen på Englands sida för att förhindra att Oberschlesiska frågan droge in Frankrike och Tyskland i ett nytt krig. Nu visste Europa att det hade att göra cike blott med England utan med Britiska riket. Storbritannien gör ett betydande arbete för världens framtida fred genom sin hållning beträffande Amerikas och Japans rivalitet i Stilla havet.

(Här kan sid 36 passa in)

Hur kommer det sig, att man blir karig och morsk så fort man sätter foten på Englands jord – är det den enkla kraftiga födan,^{x)} det korthuggna språket, det beslutsamma uttrycket i männens (någon gång dock lite omtöcknade) ögon, lifvet, rörelsen, hafsluften, stenkolsröken, gamle kapten Marryat, Britannia rule the waves som gör att man känner sig fylld af dådkraft som dock i

x) magen är alltid i godt skick, trots allt.

utlöses i annan fylla.

Från Washington telegraferas d.31^{sta} Aug.

Från officiellt håll tillbakavisas påståendet att fredsfördraget med Tyskland lämnar en väg öppen, genom hvilken presidenten Harding skulle vara i stånd att låta Förenta Staterna inträda i folkförbundet utan senatens bifall. Statsdepartementet meddelar att Förenta Staterna icke kunna inträda i Nationernas förbund utan att ha undertecknat fördraget i Versailles. Det är absurdt att påstå att Amerika skulle kunna bli medlem af förbundet utan senatens medgifvande

(ofvanstående visar att Amerikas inträde i Nationernas förbund är under diskussion).

Berlin den 1^{sta} September. – Till Deutsche Allgemeine Zeitung telegraferas från München (Bayern såsom stamloкус för de reaktionen är "Den tyska republikens sorgebarn") att bayerska regeringen beslutat att hos riksregeringen inlägga en eftertrycklig pro-

test mot förbudandet af vissa tidningar, samt mot förbudet att bära uniform. Enligt telegram till Vossische Zeitung från München ha trots det utfärdade förbudet såväl Völkischer Beobachter i München som Miesbacher Anzieger i går fortfarande utkommit (hur är detta möjligt – är riksregeringen så vanmäktig – eller rädd? – att den ej kan göra sig åtlydd?)

Berlin den 1^{sta} September. – Polispresidenten har förbjudit de af tysknationella folkpartiets lokalföreningar till i morgon utsatta minnesfesterna med anledning af slaget vid Sedan. (Det skall bli intressant att i morgon få veta om han blir åtlydd eller om festligheterna gå af stapeln under bayerska regeringens beskydd)

Till svar på en fråga om de sannolika politiska följderna af mordet på Erzberger yttrade rikskansler Wirth bl.a.

De chauvinistiska kretsarnas öfverdrifva demonstrationer i utrikes-

och inrikespolitiskt afseende ha varit till skada (mildt uttryck). I den stund då vi utrikespolitiskt upptagit krafvet på demokratisk självbestämmanderätt kan man komplettera rikets politik. Det demokratiskt sinnade folkets oerhörda upphetsning kan medföra beklagliga följder. Den statliga ordningen kan komma i fara genom att politiken från högern kan framkalla en masspåtryckning från vänstern. Mordet på Erzberger har närmast de socialistiska partierna till hvarandra. Man borde på högerhåll göra klart för sig, hur försöken att bringa republiken i nödläge komma att besvaras af de tyska arbetarna. Regeringen uppfyller genom sina åtgärder blott sin plikt idet den försöker förebygga större faror.

(sid 23) Prins Wilhelm har redan förut klämt ur sig ett skaldestycke som nära nog till punkt och prick liknande en dansk författares opus - underbart – något för forskare i Ockultism

(fortsättning från sid. 80 på "den ryska röran")

Reval den 29 Augusti. – Allryska centrala exekutiv kommittén samt folkkommissariernas råd dryfta nu frågan om sammankallande af en alla partier omfattande arbetskongress till hvilken fria val skulle utlysas. På detta sätt vill man kringgå krafvet på konstituantens sammankallande, hvilket nu åter börjar framställas af arbetarmassorna och organiserade bönder.

Bland socialisterna råder den meningen att hela idén är en fälla för att locka fram de ännu icke häktade lederna för socialrevolutionärerna och mensjevikerna (sid 79) Senare: Den allmänna ryska nödhjälps kommittén i Moskva har upplösts af Sovjet. Enligt ett meddelande ha alla des medlemmar fängslats. Enligt uppgifter från Petrograd, neka bolsjevikmyndigheterna att transportera dit anlända livsmedelssändningar till hungertrakterna^{x)}.

De senaste ryska hunger rapporterna skildra särskildt den nöd som drabbat

x) nästa sida

barnen i de hemsökta distrikten. Den af bolsjevikmyndigheterna utsända Kalinin omtalar hvilket hemskt intryck det gör att möta de hungrande barnen med uppsvällda magar. Enligt folkupplysningskommissariatets meddelanden är sammanlagda antalet barn i hungerdistriktet $9\frac{1}{2}$ millioner.

Inom guvernementet Samara synes läget vara särskildt kritiskt. Det lär vara omöjligt att där uppdrifva några livsmedel. Befolkningen lifnär sig med mjöl af ekollon som säljes för 130.000 rubel pr.pud. Ätbar järnhaltig lera (Bukfylla?) kostar 14.000 rubel pr.pud (1 pud omkr. 16 kilo).

Vidare ättes rätter af vildhampa, olika gräsorter, råttor och grodor. Följden har blifvit svåra magsjukdomarna. Utom af kolera och tyfus ha inregistrerats 38.488. fall af magåkommor.

(föregående sida) Riga d. 31 Aug. Sovjetregeringen har låtit häkta samtliga medlemmar af den upplösta allryska hjälp kommittén med undantag af

The Memorial by Mr Dick nr 33b.

Vera Figner. Anledningen till häktningarna uppges vara, att de arresterade sökt organisera en kontrarevolution nästa sida.

En speciell kommission har tillsatts för ledande af kampen mot den tilltagande upprorsrörelsen i hungerområdena i sydöstra Ryssland.

I Smolensk ha häktats 1500 personer för delaktighet i en sammansvärjning mot rådsrepubliken.

Ledamöten af folkkommissariernas råd, Lunatjarski uppges ha under falskt namn med tyska Ångaren Regina afrest från Reval till Stettin (har han schappat eller utsändts i propagandasyfte?) (sidan 80) Äsch, inte vill jag bli ung igen! Det ska faen bli. Nej, jag skulle hellre vilja se Trotski och C^o dingla än att till dödagar bli garanterad en unlimited Supply of native oysters and Rheinewine – åck, åck, åck.

Hälsingfors den 1^{sta} September – Här räknar man alltjämt med att det rådande orostillståndet i Ryssland kan

medföra en del öfverraskningar också af militär art. Det är inom de baltiska staterna bekant att från ledande stormakts sida beslut föreligger att omedelbart afbryta all hjälpaktion för Ryssland om Sovjet inleder militära operationer (förra sidan)

”Le Matin” skrifver: kan man efter denna senaste våldshandling hoppas att bolsjevikerna äro uppriktigt benägna till samarbete för en rättvis fördelning af lifsmedlen till hela befolkningen, utan hänsyn till politiska åsikter. Tidningen tillägger att det för att den internationella hjälpaktionen skall ha någon utsikt att lyckas är nödvändigt att Sovjet åt makterna öfverlämnar organisationen af lifsmedlens fördelning och den sanitära administrationen af de lidande områdena, samt i viss grad öfvervakandet af järnvägstrafiken. Om Sovjet vägrar faller hela ansvaret för den internationella hjälpaktionens misslyckande på Sovjetregeringen (fortsättning sid. 81 nästa häfte)

(fortsättning från sid. 96 på den ryska röran”)

Från Hälsingfors telegraferas d. 29de Aug:

De rådryska trupperna vid Finländska gränsen ha ytterligare ökats och omfatta alla vapenslag. Hufvudstyrkorna ha tillsvidare ej ryckt fram öfver Karelska näset utan koncentrerats söder om Petrograd. Bland trupperna utspridas uppgifter om att det borgerliga Finland – tvingar Ryssland till försvarskrig(!) Trupperna sägas stå under befäl af general Budjenny. Truppkoncentreringen har ökats äfven mot öfriga grannstater.

I sjöförklaringen af kaptenen å danska ångaren ”Hans Mærsk” som gått till Petrograd med mjöl, läses:

Efter ett uppehåll i Kotka^{x)} till följd af en grundstötning, kom ”Hans Mærsk” den 2^{dra} Augusti till Petrograd. Lasten bestod af mjöl i säckar, en del skadad vid grundstötningen. Dagboksanteckningarna från Petrograd berätta i allt väsentligt om oupphörliga stölden af fartygets mjöllast.

x) Kotka – O ljufva Agnes! Med hvilken grace tuggade du inte snus!

De ryska arbetarna, som skulle lossa ångaren fyllde mjöl både i fickorna och i medhafda påsar. När fartygets besättning opponerade sig häremot hotade ryssarna med knifvar. Till sist blef det nödvändigt att sätta vakt af soldater och polis ombord. Men sedan stal vakter också.

Från Hälsingfors telegraferas att läget i Odessa^{x)} är förtvifladt. De lokala myndigheterna förmå ej anskaffa livsmedel, hvarför all proviantutdelning upphört. Befolkningen bokstaflingen dör af hunger. Dagligen stupa personer på gatorna af svält. Kolera och asiatisk pest härja våldsamt. Omfattande hungerrevolter ha utbrutit i – (4 guvernement) – En del trupper som kommenderats till nämnda guvernement vägra ingripa mot de rebelliska massorna.

Från Volga-området rapporteras att dödlighetssiffran för barn under ett år är 75 procent (i Sverige omkring 7 procent år 1913). Sjukhus och sanitära inrättningar äro ur funktion

x) Större än Stockholm

Under rubrik: "Sovjetregeringen upplöser allryska hjälpkommittén när den skulle ha påverkats af Sovjets fiender telegraferas från Riga den 30de Augusti:

Sovjetregeringen har upplöst allryska hjälpkommittén som äfven består af representanter för de borgerliga partierna, med den förklaringen att kommissionen har påverkats af inflytande från kontrarevolutionärerna och från franska politiker som söka använda hungersnöden för att störta Sovjetregeringen. De kontrarevolutionära emigranterna och världsreaktionen, förklaras det, ha påverkat kommittén så att dess medlemmar vägrat efterkomma Sovjetregeringens befallning om att resa till de hungrande distrikten. "Denna så lofvande organisation har sålunda måst upplösas på grund af reaktionärernas inflytande^{x)}

Tonen i Sovjetregeringens förklaring tyder på att den har klart för sig hvilket starkt intryck kommitténs upplösning kommer att göra både i Ryssland och

x) Sid 73

i utlandet. Med tomma fraser söka Sovjetherrarna skyla öfver att den verkliga grunden till kommitténs upplösning är att den vägrat påtaga sig rollen som regeringens viljelösa verktyg. Upplösningen betyder i själfva verket att Sovjetregeringen nu har uteslutit från hjälparbetet alla för den misshagliga element. Allt tyder på att Sovjetregeringen vill använda hungern till sin egen fördel (? Genom att för egen räkning lägga beslag på de insamlade livsmedlen – sedt mot bakgrunden af att tiotals millioner människor endast kunna räddas från säker svältdöd genom under fullt tillförlitlig kontroll lämnad utlandshjälp är Sovjets handlingssätt nära nog de infamaste världshistorien har att uppvisa. U.båtskriget^{x)} och luftbombardemangen krympa ihop till rena bagateller vid sidan af detta exempellösa brott. Om jag finge välja mellan att åter bli ung och att före min död få se Trotski & Co dingla, valde jag det sistnämnda^{xx)}

xx) Sid. 75 fortsättn. Sid 73

x) sid 63

(fortsättning på "den ryska röran fr. sid 76 f. memo bolsjevikiska propagandan vinner alltmer spridning inom röda armén. En revolutionär aktion väntas inom Moskvas och Petrograds garnisoner.

Orsaken till att Lenins resa till England inhiberats, uppges vara den, att verkställande centralkommittén vägrade att ge sitt tillstånd ("mitriecher").

Från Lemberg telegraferas att omkring 50 000 hungrande människor ha öfverskridit ukrainska gränsen vid Olgapol. De svältande öfverfalla den ukrainska befolkningen och dra från den ena byn till den andra, rånande och plundrande. Det har kommit till blodiga strider. I gränsdistrikten ha de svältande trängt in öfver gränsen.

Via Bukarest meddelas att utom Georgien ha två andra transkaukasiska republiker, Armenien och Azerbedjan, blifvit hemsökta af hungersnöd, tyfus, pest och kolera, som införts från Ryssland. I distriktet Baku dö dagligen 300 till 400

människor (inalles eller af hunger och farsoter? I Sverige dö af alla orsaker omkring 200 personer dagligen.

Hälsingfors den 20de Augusti: Bolsjevikerna ha koncentrerat betydande styrka vid finländska gränsen, ända från Olonetz till Kem. Till Murman har förts 4 pansartåg och 9 kanoner. På regeringshall anses att trupperna ditförts i försvarssyfte af fruktan för ett finländskt anfall. Man har märkt att såväl ministermötet i Hälsingfors som de franska, engelska och amerikanska flottbesöken i hög grad enerverat bolsjevikerna.

Den ryska tidningen Golos Rossij erfar ur tillförlitlig källa att förhandlingar pågå mellan en grupp tyska, engelska och amerikanska kapitalister å ena sidan samt Sovjetregeringen å den andra rörande koncessioner för återuppbyggandet af Petrograd och Odessa^{x)}.Koncessionerna

x) Har bolsjevikerna lyckats rifva ner dem på ett par tre års tid?

koncessionerna omfatta utvidgning af hamnarna, reparationer af kanalerna och spåvägarna, samt, framför allt, iståndsättande af fabrikerna. Koncessionerna skola gälla för 40 år. Den 26te Augusti hålles en konferens i Berlin, vid hvilken detaljerna definitivt skola afgöras. I denna konferens torde Krassin komma att delta. I spetsen för den tyska intressegruppen står Hugo Stinnes.^{x)}

Helsingfors den 21 Augusti. Allryska hjälpkommittén har intill 13de Augusti insamlat 58 millioner rubel kontant och 300 millioner i varor (storartadt, men dock blott en droppe i hafvet.)

Flyktingar från Odessa uppge, att staden är en verklig kolerahärd. Folket dör massvis. De få läkarna stå hjälplösa. Staden är till lands och sjöss isolerad af röda trupper. Soldaterna vägra emellertid att upprätthålla isoleringen och desertera vid hvarje lämpligt tillfälle af fruktan för smitta från staden

Rusjki Kurir publicerar ett bref

x) Mätte vara en fenomenal karl.

från Archangelsk, hvori säges, att hungern börjar göra sig gällande äfven i Archangelskguvernemet. I staden Archangelsk utdelas ej mera någon proviant. Kött finnes ej alls,^{x)} sedan samtliga hästar nedslagtats. Dagligen inträffa dödsfall, orsakade af brist på föda. Brefskrifvaren fruktar att hela befolkningen i Archangelskguvernemet kommer att bokstafligen svälta ihjäl, då hjälp knappast kan erhållas från det inre af Ryssland.

Till öfriga farsoter i Ryssland komma nu äfven smittkoppor. Rådsmyndigheterna ha påbjudit ovilkorlig vaccination före den 1^{sta} September (hvem skall utföra denna? – tänk hvad det skall slarfas – Räddas de arma satarna från smittkoppor få de val annat rackartyg inympadt, bl.a. Syphilis som i Ryssland är mer utbredd än i något annat Europeiskt land. – "Framtiden tillhör den ryska nationen, såvida den ej dessförinnan går under på grund af dryckenskap och

x) Nå än fisk då, från det fiskrika Ishafvet

syphilis” – har någon sagt

x) Bolsjevikbladen meddela att en internationell kommunistisk sjötransportarbetarekongress skall sammanträda i Petrograd i slutet af Augusti. Deputerade väntas främst från Ryssland, Tyskland, England, Irland,[?] Argentina, Finland och Förenta Staterna. Programmet upptar frågan om all sjötransports bringande i kommunisternas händer, hvarigenom den sociala revolutionen ansenligt skulle påskyndas. – (växla mig den!)

Det allryska revolutionstribunalet har dömt till arkebusering medlemmarna af den röda arméns krigsråd, generalerna Klembovski och Gutov. Domen fullbordades omedelbart. Samtidigt arkebuserade man 46 andra officerare, jämte hustrurna till tvänne officerare som flytt från Rådssryssland.

Samtidigt med att jag i dagspressen följer med händelserna i Sovjetryssland studerar

x) Telegram från Hälsingfors d. 21 Augusti

jag Konni Zilliacus bok ”Korruptionen i Ryssland i rysk belysning”, till stor de bestående af rena domstolsreferat och finner att Rysslands makthafvande män under tsardömet^{x)} så godt som undantagslöst voro lumpna banditer, i främsta rummet polisen. Kanske Bolsjevismen är en nödvändig radikal desinfektion af den pestsmittade samhällsbyggnaden.

- ”Nu har morsans vägglöss det allt bra hett” som pojken sa då stugan brann.

-Från Hälsingfors telegraferas . d. 24 Aug:

I Petrograd råder fortfarande stor oro för ett finländskt anfall, lifligt underblåst af de finska röda kretsarna där. Enligt uppgift till vederbörande myndigheter här bekräftas ryktena om bolsjevikernas truppkoncentreringar till fullo. De röda styrkorna ha förlagts utefter hela den långa gränsen. På finländskt håll är man beredd på alla eventualiteter. Stora röda truppmassor ha transporterats längs

x) Strax före kriget

Murmanbanan norrut. Karelska flyktingar uppge att en engelsk landstigning har företagits i Murmansk (?). I hvarje fall pågå strider i norra Karelen. Å andra sidan meddelas från Terijoki att den 23^{die} Augusti liflig kanonad hörts från Krasnaja Gorka och öfriga batterier söder om Finska viken (hvem skulle dom bomma på där? Förmodligen af hembrändt förorsakade auriculära hallucinationer – Pang! Där har man förklaringen af att nyheterna från Hälsingfors äro så sensationella. Enligt officiella meddelanden bli dundergubbar långt galnare i knoppen än laglydiga fylltrattar. – Se rapporter från fängelser och alkoholanstalter.

Le Matin offentliggör ett bref från Lenin till en af hans närmaste vänner hvare han förklarar sig vara stor pessimist när det gäller talet om bolsjevismens framtid. Han fortsätter med att förklara, att ett träget studium af faserna i den ryska revolutionen har

öfvertygat honom om att han hade orätt, när han hoppades att genom att vädja till klasskänslan och solidariteten kunna förmå alla klasser att arbeta för samma mål. Man måste i stället söka styrkan hos individen, som står öfver klasserna och som, när ögonblicket kräfvat det kan föreskrifva metoden som passa. Lämna man en klass åt sig själf, handlar den blott i eget intresse utan hänsyn till allas mål, och dess handlingssätt är alltid oförnuftigt. Det är blott den individuella fasen och beräkna hvad som bör göras. Det är denna, den viktigaste faktorn i det sociala lifvet som mina kolleger och jag (fanatiska åsnor som vi äro) icke observerat, säger Lenin^{x)}. De händelser som den ryska revolutionen medfört, har öfvertygat mig om felaktigheten i våra hypoteser.

(Hur är det med Trotsikj? Är han också ångerköpt – det förefaller som han ej

x) Det kunde jag ha sagt hänn förut

vore det – Lenin & Co stora misstag var att de trodde sig kunna topprida 160 millioner människor med en handfull, låt vara beväpnadt, slödder – Att eländet kunnat pågå så länge som det gjort, beror naturligtvis på att den ryska nationen blifvit förfäad genom månghundraårig tsarism. Efter att ha läst Konni Zilliacus bok, förvånas man endast öfver att det arma okunniga, plundrade folket ej hängt upp hvarenda herreman i det heliga Ryssland)

–”Det har utredts att måhända en på tusen tjänstemän vid intendenturen icke tagit emot mutor” – (Zilliacus Sid 134) – ”kontrollkammaren har uppgifvit att intendenturen i Moskva öfverbetalat 10 millioner rubel årligen; under krigsåren stego öfverbetalningarna till belopp som icke ens kunnat beräknas ”- (Zilliacus Sid. 131) Flera hundra tusen pälsrockar som levererats till Moskva voro så små att de alla måste sys om hvarvid det gick åt 2 pälsar för framställning af en användbar

nästa sida

(Zilliacus sid 131

Fridtiof Nansen har utfärdat ett upprop:

”Hundratusentals ryska barn äro döende af hunger och millioner hotas af samma öde. Jag är öfvertygad om att endast ögonblicklig hittills oanad kraftansträngning möjligen kan rädda dem. Jag vädjar till internationella ”Rädda barnen” att anropa hvarenda kvinna och särskildt barnen att genast gifva allt hvad de kunna undvara för att rädda de döende små i Ryssland. I världshistorien har aldrig någon hjälp varit så förtvifladt brådskande och nödvändig som denna. Hvarje minut är dyrbar, jag tackar eder för erbjudandet att arbeta under mitt direktiv och jag garanterar edra gåfvor till Ryssland en rättvis fördelning genom mig – Fridtiof Nansen

(föreg. sida)

Stundom kunde nämnden för syns skull underkänna något parti. I så fall skulle leverantören få ett kort, föra bort sin vara och anskaffa ett nytt parti. Kortet erhålls, men leverantörerna rörde inte sin vara ur fläcken, utan erhöllo af vederbörande en ny mottagnings-

sedel och en timme efter vräkningen kunde leverantörerna presentera åt nämnden samma vara under skepnad af en ny, och denna godkändes omedelbart.

Som kronans stöflar voro så genomusla att de ej kunde användas, skyndade soldaterna sig att sälja bort dem innan de begagnat dem för halfannan rubel till uppköpare, som levererade den uppköpta varan tillbaka till kronan för fem à sex rubel – och naturligtvis nya mutor. (Zilliacus, sidan 137)
Se nedan.

Hälsingfors den 25te Augusti – rykten uppge att General Brussilov åtföljd af en skara officerare tillhörande Sovjets generalstab, flytt från Moskva till Västra Sibirien där han uppges ämna organisera uppror mot rådsväldet. De röda trupperna i Västsibirien öfvergå till honom. "Sjisnj", som återger ryktet, uppger att rådsregeringens ställning öfver hufvud är vanskligare än af uttalanden i den röda pressen framgår.

(om "oegentligheter" i Polen:) – "Revisionens

i Warschau egendomliga beskaffenhet har redan väckt uppmärksamhet inom de ledande kretsarna. Inrikes ministerns adjoint Kryschanovskij har underrättats om Generalguvernören Skalons originella sätt att verkställa revisionen, idet han låter arresteras alla vittnen^{x)} som för honom äro komprometterande.

Generalguvernören motsätter sig revisionen hufvudsakligen af det skäl att en sådan kan missfira administrationen i polackernas ögon. Det buller och den offentlighet hvaraf senatorsrevisioner städse åtföljas kommer enligt general Skalons åsikt att af polackerna i vidsträckt mån utnyttjas såsom bevis för ryssarnas oduglighet såsom Polens administratörer (Zilliacus sid 149).

"Det finns intet hopp om verkligt framåtgående i Ryssland under den nuvarande regimen, emedan denna är komplett renons på heder och duglighet"

Mackenzie Wallace

x) som väl sedan på administrativs väg få "försvinna"?

Om affären Skalon (som nedtystades) skref den ansedda tidningen Ruskija Viadomosti:

Senatorsrevisionerna medföra blott föga nytta, ty alla dessa "ovanor" (!) ha redan slagit så djupa rötter att blott utom ordentliga åtgärder kunna medföra något resultat. Det är ej mer fråga om enskilda tjänstemans försyndelser: hela det byråkratiska systemet är genomsyradt af oärlighet och kleptomani.

(obegripligt att en rysk tidning vågade sjunga ut med en sådan kläm

--- Huru oerhördt kronans intressen negligerats framgår ur senatorns rapport bland annat genom uppgifter att den jord, tillhörig fästningen Kieff och värd femtio millioner, utarrenderats för 20 000 rubel pr år^{x)}, medan dess exploatering under normala villkor bort betäcka hela underhållet af ingeniörsväsendet i Kieff.

En glad själ tycks titulärrådet Sokoljenko vid fästningsingenjörsstyrelsen,

x) Tänk hvad arrendatorn måtte smörja vederbörande tjänstemän!

som, på frågan om han tagit mutor svarade: "Har mottagit hvarje slag af olagliga skänker vid hvarje tillfälle och alltid då sådant varit möjligt. (bravo, så ska det låta)

Hälsingfors den 26te Augusti; Meddelanden från Moskva ge vid handen, att inflytelserika vänsterelement igångsatt en liflig aktion mot den af Maxim Gorki förmedlade utländska hjälpaktionen. Litvinow anfalles häftigt i Pravda för sin öfverenskommelse med Brown. Man afvisar bestämdt de amerikanska villkoren och hvarje kontroll. Radek betecknar denna som förnedrande och farlig och fruktar, att den skall leda till politisk omhvälfning. Han medger dock, att det vore lika farligt att afvisa den utländska hjälpen, hvilken skulle ha till följd hungeruppror med oberäkneliga följder.

(Som bolsjevikledarnas berättigade stolthet ej tillåter någon utländsk kontroll få således 10 till 20 millioner ryssar finna sig i att svälta ihjäl – allt är förloradt utom äran. Så tyskarna tiggde om vapenstillestånd då den

sågo den oundvikliga undergången nalkas.

Bukarest den 26te Augusti – En Sovjetrysk truppafdelning har deserterat i på rumäniskt område. Med anledning häraf har utrikesministern Tjitjerin uppfordrat rumänska regeringen att utlämna desertörerna under hot att i händelse af vägran sända trupper mot Rumänien. Rumäniska regeringen har emellertid vägrat under hänvisning till den internationella rätten.

Hälsingfors den 27de Aug: Sovjetregeringen har för underlättande af indrifningen af naturaskatten tillsatt flygande revolutionstribunal^{x)} med karaktär af ståndsätten (arkebusering) för behandling af mål som af Tjersvykjajkon (sicket namn!) anhängiggjorts mot bönder som tredska vid skattens erläggande.

I Moskva Isvestia meddelas att hela Ryssland är kolerasmittadt. Bönderna vägra att låta behandla sig med serum och

x) bestående af analfabetiska pojkar, se korrespondensartiklar

att vidtaga desinfektionsåtgärder, emedan de tro att sovjetkommisarierna förgifta dem.

Orsaken till den oerhörda hungersnöden i Ryssland får sökas i det förhållandet att bönderna i de hemsökta distrikten förlidet år icke sått mera säd än de beräknade vara tillfyllest för det egna behofvet – de visste ju att allt därutöfver ändå skulle tagas från dem. Det är denna knappa sådd i de bördigaste trakterna af Ryssland som nu på grund af de ogynnsamma väderleksförhållandena slagit fel och framkallat den skriande hungersnöden.

--- Om icke hjälp kommer snart, drifvas millioner människor på flykten och man får kanske upplefva en ny folkvandring.

Lloyd Gibbons, Chicago Tribunes korrespondent i Moskva, telegraferar att Moskva sedan tre dagar står i lågor. Ett liknande meddelande har Hoover fått från den amerikanska hjälpdelegationen (hur är det med brandredskapen) Sid 71

The Memorial by Mr Dick nr 33b.

-Maken: - Ä inte middan färdig än?
Jag går på restaurang!
-Makan – kan du vänta i fem minuter?
-blir den färdig då
-Nej, men då följer jag med dig
(Han stannade hemma)
Uppeldad af Augusti månsken skaldar direktör Carl
Ferdinand Lundin:
-Nu svärmas de i månens milda ljus
Ej mindre inom - än ock utomhus
Här sitter jag och tänker på min fru.
Om undrar om hon kysser någon nu
-”Den extrema protektionismen påminner om baron
Münchhausens finurliga sätt att komma ur träsket. Barnen
lyfte sig själf upp vid håret.
-Tror fröken på drömmar
- Ja, hvarför frågar herr Håkansson det
-Jo, i natt drömde jag att jag kysste er
-Men herr Håkanson vet väl att drömmar alltid betyda
motsatsen
-Ah, jasanya, ni menar således att det är ni som kommer att
kyssa mig?

-Lektorn: - Hvad uppstår genom syrets förening med kol;
Håkansson?
- Håkanss tiger
- Lektorn: - Nå, det måtte väl inte vara svårt att svara på,
svarat ligger ju alldeles på tungan.
- Håkansson: - Surkål.
- Elsa: - Titta! En löjtnant
- Viola: - Du borde skämmas, Elsa – Elfva år fyllda och kan
inte skilja på en löjtnant och en kapten!
- Lärarinnan: - Nå, hvad är det första en mor bör göra för att
säkra sitt barns framtid
Stina: - Stämna barnafadern
-Han: - Jag var allt bra dum då jag gifte mej me dej.
-Hon: -Ja de va du, men ja trodde att de skulle ge me sej
med tiden.
-Han: (saktmodigt): - Tycker du egentligen att det ä nå`n
mening i att vi stå här på gatan å stormgräla, då vi ha vårt
lilla trefliga hem?
-Jag har aldrig kunnat med långa förlofningar
-Inte jag heller – jag använder aldrig längre än 5-6 veckors –
men så många fler.